

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 415/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. decembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť R. B., zastúpeného advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Advokátska kancelária Zárecký Zeman Ďurišová, Medená 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 249/1996 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. B. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 249/1996 p o r u š e n é b o l o .

2. R. B. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava II je p o v i n n ý uhradiť R. B. trovy konania v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet právneho zástupcu Mgr. Michala Zemana, Advokátska kancelária Zárecký Zeman Ďurišová, Medená 18, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2014 doručená sťažnosť R. B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Advokátska kancelária Zárecký Zeman Ďurišová, Medená 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 249/1996.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Spoločnosť V. spol. s.r.o. (ďalej len „žalobca“) sa žalobou zo dňa 19.12. 1995 domáhal voči sťažovateľovi zaplata sumy 4.777,90 Eur s 10 % úrokom, a to v konaní na Okresnom súde Bratislava II, ktoré je vedené pod sp. zn. 9C 249/1996.

Žalobca na pojednávaní dňa 22. 4. 2013 zmenil návrh v časti príslušenstva tak, že sa domáha zaplata 19 % úrokov z omeškania ročne od 25. 12. 1992 do zaplata (túto zmenu súd pripustil uznesením na pojednávaní dňa 22. 4. 2013). Žalobca podaním zo dňa

26. 1. 2004 vzal návrh na začatie konania v časti 452,21 Eur späť (súd uznesením zo dňa 18. 11. 2013 konanie v tejto časti zaplatil).

V súčasnosti sa žalobca voči sťažovateľovi v uvedenom konaní domáha zaplatenia sumy 4.325,69 Eur spolu s 19% úrokom z omeškania ročne od 25. 12.1992 do zaplatenia. ...

V konaní pred Okresným súdom Bratislava II, sp. zn. 9C 249/1996 sú prietahy a súd nerozhodol v primeranej lehote.

Do dnešného dňa nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej (ešte vôbec).

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom zo dňa 22. 2. 2012, sp. zn. I. ÚS 444/2011 (ďalej len „Nález“) na základe sťažnosti žalobcu rozhodol, že došlo k porušeniu práva žalobcu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a prikázal Okresnému súdu Bratislava II konať bez zbytočných prietahov.»

Sťažovateľ, poukazujúc na celkovú dĺžku konania, ktoré trvá už 19 rokov a dosiaľ nie je právoplatne skončené, a na opakovanú nečinnosť okresného súdu po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 444/2011 z 22. februára 2012, navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo R. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na rozhodnutie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené.

2. Okresnému suda Bratislava II v konám pod sp. zn. 9C 249/1996 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. R. B. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30.000,-Eur, ktoré je mu Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom vo výške 340,90 Eur.“

Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 405/2014 z 13. augusta 2014 sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 2135/2014 doručeným ústavnému súdu 4. novembra 2014, v ktorom podpredsedníčka okresného súdu uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a súdneho spisu musím konštatovať, že v konaní vznikli prietahy spôsobené súdom. Vec bola niekoľkokrát prešetrovaná aj zo strany predsedu súdu a bola zaradená do režimu sledovania.

K veci ďalej uvádzam, že zákonná sudkyňa JUDr. M. G., ktorá bola zákonnou sudkyňou v predmetnej veci sa listom prezidentovi SR zo dňa 21.01.2014 vzdala funkcie sudcu a táto jej zanikla ku dňu 31.01.2014.

Po skompletizovaní spisov oddelenia 9C vec prevzal v zmysle dodatku k Rozvrhu práce na rok 2014 sudca JUDr. K. P., ktorý bol však Súdnou radou Slovenskej republiky s účinnosťou od 01.04.2014 preložený na výkon funkcie sudcu na iný okresný súd.

Súdnou radou Slovenskej republiky bola s účinnosťou od 01.05.2014 na výkon funkcie sudcu preložená sudkyňa JUDr. P. P., ktorá oddelenie 9C v zmysle dodatku k Rozvrhu práce na rok 2014 prevzala.

Menovaná sudkyňa po preštudovaní spisového materiálu vo veci vytyčila pojednávanie na deň 07.10.2014, na ktorom pojednávaní bola okrem iného uznesením pripustená zmena petitu návrhu, pričom došlo k odročeniu pojednávania a to na deň 13.11.2014 s tým, že právnym zástupcom účastníkov konania bola uložená povinnosť pripraviť si záverečné reči.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bol tento prehľad úkonov vykonaných v predmetnej veci za obdobie od 9. decembra 2011:

„09.12.2011 – stanovený termín pojednávania na deň 26.03.2012

13.01.2012 – spis z Ústavného súdu SR vrátený na Okresný súd Bratislava II

08.03.2011 (správne má byť 2012, pozn.) – zrušenie termínu pojednávania určeného na deň 26.03.2012 z dôvodu dlhodobej PN sudcu

18.04.2012 – opatrenie predsedu súdu – prikázanie veci na vybavenie inému sudcovi /v súlade s Rozvrhom práce Okresného súdu Bratislava II na rok 2012, bodu 25

pravidiel určovania zákonného sudcu a v súlade s ust. § 51 ods. 4 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a vzhľadom na skutočnosť, že práceneschopnosť zákonného sudcu presiahla šesť týždňov došlo k prerozdeleniu senátu zákonnej sudkyne, náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov sudcom vybavujúcim príslušnú agendu/

28.05.2012 – opatrenie predsedu súdu – vrátenie spisov zákonnej sudkyňi (po ukončení práceneschopnosti a návrate zákonného sudcu končí funkcia zastupujúcich sudcov a prerozdelené veci sa pomocou technických a programových prostriedkov vrátia zákonnému sudcovi – bod 25 pravidiel určovania zákonného sudcu, Rozvrh práce Okresného súdu Bratislava II)

19.06.2012 – stanovený termín na 03.08.2012

03.08.2012 – meritórne prejednanie veci, pojednávanie odročené na neurčito za účelom predloženia otázok na znalca a nariadenie znaleckého dokazovania

22.08.2013 (správne má byť 2012, pozn.) – vyjadrenie zástupcu navrhovateľa, predloženie otázok na znalca

23.08.2012 – doplnenie otázok na znalca zo strany odporcu

13.09.2012 – stanovisko odporcu k vyjadreniu zástupcu navrhovateľa

11.10.2012 – stanovený termín pojednávania na 19.11.2012

19.11.2012 – meritórne prejednanie veci, pojednávanie odročené na termín 09.01.2013

10.12.2012 – podanie zástupcu navrhovateľa – špecifikácia prác a materiálov, doložené na základe uznesenia z pojednávania dňa 19.11.2012 na návrh odporcu na doplnenie dokazovania

08.01.2013 – vyjadrenie odporcu k podaniu zástupcu navrhovateľa

09.01.2013 – pojednávanie odročené na termín 15.02.2013, z dôvodu neúčasti navrhovateľa a jeho zástupcu

15.02.2013 – prejednanie veci, pojednávanie odročené na termín 09.03.2013

05.03.2013 – vyjadrenie navrhovateľa

06.03.2013 – vyjadrenie odporcu k pojednávaniu dňa 15.02.2013

15.02.2013 – prejednanie veci, pojednávanie odročené na termín 18.03.2013

18.03.2013 – prejednanie veci, odročené na termín 22.04.2014

19.04.2013 – doplnenie vyjadrenia odporcu z pojednávania dňa 15.02.2013

22.04.2013 – *prejednanie veci, pripustenie zmeny návrhu, pojednávajúce odročené na termín 27.05.2013*

22.05.2013 – *vyjadrenie odporcu k pojednávaniu dňa 22.04.2013*

27.05.2013 – *prejednanie veci, pojednávajúce odročené na termín 19.06.2013*

19.06.2013 – *pojednávajúce zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne odročené*

16.07.2013 – *stanovený termín pojednávania na deň 23.09.2013*

23.09.2013 – *z dôvodu PN zákonného sudcu pojednávajúce odročené na termín 2.10.2013*

01.10.2013 – *úradný záznam – zrušenie termínu a oznámenie nového termínu pojednávania 09.10.2013*

09.10.2013 – *prejednanie veci, pojednávajúce odročené na termín 23.10.2013*

23.10.2013 – *pojednávajúce z dôvodu úrazu zákonnej sudkyne odročené na termín 18.11.2013*

18.11.2013 – *uznesenie o zastavení konania v časti istiny*

18.11.2013 – *odovzdanie uznesenia účastníkom, odročené na termín 22.01.2014*

22.01.2013 – *pojednávajúce z dôvodu PN zákonnej sudkyne odročený*

24.02.2014 – *opatrenie predsedu súdu o prikázaní veci inému sudcovi (zmena rozvrhu práce, vzdanie sa výkonu funkcie sudcu)*

02.05.2014 – *opatrenie predsedu súdu o prikázaní veci inému sudcovi (zmena rozvrhu práce, preloženie zákonného sudcu na výkon funkcie sudcu na iný okresný súd)*

06.05.2014 – *informácia zákonnej sudkyne o stave oddelenia pre predsedu súdu z dôvodu na neprimeraný počet pridelených vecí*

20.05.2014 – *stanovený termín pojednávania na deň 07.10.2014*

07.10.2014 – *prejednanie veci, uznesenie o pripustení zmeny petitu, odročené na T 13.11.2014 s tým, že zástupcovia účastníkov si pripravlia záverečné reči.*

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 24. novembra 2014, v ktorom uviedol:

„V právnej veci ústavnej sťažnosti R. B. vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky... pod sp. zn. I. ÚS 415/2014... týmto Ústavnému súdu oznamujeme, že s upustením od ústneho pojednávania naďalej súhlasíme.

Zároveň uvádzame, že Okresný súd Bratislava II vo veci sp. zn. 9C 249/96 vydal dňa 13.11.2014 rozsudok, ktorým žalobu žalobcu zamietol.

Hoci uvedený rozsudok je v prospech sťažovateľa, situácia sa pre sťažovateľa nemení. Sťažovateľ je najmä stále v rovnakej neistote tak, ako je to uvedené v ústavnej sťažnosti, nakoľko uvedený rozsudok nie je zatiaľ ani právoplatný; súdne konanie hoci prebieha na rôznych stupňoch, je potrebné v zmysle rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva posudzovať ako jeden celok. Zdôrazňujeme, že priznanie požadovaného primeraného zadosťučinenia má taktiež odškodniť sťažovateľa za celkové pretrahy, ktoré v konaní vznikli a ktoré boli spôsobené činnosťou (resp. nečinnosťou) Okresného súdu Bratislava II. Uvedený rozsudok predstavuje prvé meritórne rozhodnutie za takmer 19 rokov trvania súdneho konania.

Záverom poukazujeme na to, že ide o prvú ústavnú sťažnosť sťažovateľa (predchádzajúcu ústavnú sťažnosť podala druhá sporová strana) a že sťažovateľ bol účastníkom len tohto jediného sporového súdneho konania pred Okresným súdom Bratislava II, ktoré hlboko a trvalo otriaslo jeho dôveru v súdny systém Slovenskej republiky.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Z uvedeného dôvodu senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk, ako aj na vec sa vzťahujúceho spisu vedeného ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 444/2011.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné vedomosti, ustanoví súd podľa § 127 OSP po vypočutí účastníkov znalca.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd pri posudzovaní namietaného konania prihliadol najmä na skutočnosť, že svojím predchádzajúcim nálezom sp. zn. I. ÚS 444/2011 z 22. februára 2012 konštatoval porušenie základného práva spoločnosti V. spol. s r. o. (vystupuje v namietanom konaní v postavení navrhovateľa) na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 249/1996, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných priet'ahov a spoločnosti V. spol. s r. o. priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov konania.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o návrhu na zaplatenie istiny s príslušenstvom, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že doterajší priebeh konania len v zanedbateľnom rozsahu ovplyvnila skutková zložitost' veci (potreba znaleckých posudkov na ocenenie vykonaných prác), ktorá je však dostatočne poznaná všeobecnými súdmi (judikatúra, rozbery). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje konštatovanie uvedené v náleze sp. zn. I. ÚS 444/2011 z 22. februára 2012, v ktorom vyslovil, že sudca prejavil váhavost' a nerozhodnost' a uspokojil sa s formalizovaným postupom opakovaním súdnych pojednávanií v čase od 19. júna 1996 až do podania ústavnej sťažnosti. Uvedené konštatovanie platí aj pre obdobie, ktoré nasledovalo po vydaní uvedeného rozhodnutia ústavného súdu.

Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd z prehľadu úkonov zistil, že počas celého konania sa sťažovateľ nezúčastnil len dvoch pojednávanií (9. mája 2005 a 27. septembra 2006) z dôvodu liečebného pobytu, pričom svoju neúčast' vždy riadne ospravedlnil. V okolnostiach danej veci ústavný súd tieto skutočnosti nevyhodnotil v neprospech sťažovateľa, pretože na doterajšiu dĺžku konania to nemalo žiadny výrazný vplyv.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Sťažovateľ v sťažnosti poukazoval najmä na celkovú dĺžku trvania namietaného súdneho sporu, takmer 19 rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci, ako aj na neefektívnu a nesústredenú činnost' súdu, ktorý len mechanicky nariad'oval pojednávania, ktoré v prevažnom rozsahu odročoval bez meritórneho posúdenia veci.

Ústavný súd sa podrobnejšie nezaoberal hodnotením danej veci podľa tohto kritéria za obdobie od podania návrhu do 3. januára 2012, pretože tak urobil už v náleze sp. zn. I. ÚS 444/2011 z 22. februára 2012, na odôvodnenie ktorého týmto odkazuje. Avšak aj nasledujúce obdobie bolo podľa názoru ústavného súdu poznačené neefektívnou činnost'ou okresného súdu, ktorý vo veci súdu uskutočnil ďalších 10 pojednávanií (pričom ďalších päť pojednávanií bolo zrušených, z toho štyri z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu

a jedno z dôvodu neúčasti navrhovateľa), ktoré vo väčšine prípadov bez ďalšieho neúčelne odročoval. K dosiaľ jedinému rozhodnutiu vo veci samej došlo podľa oznámenia okresného súdu, ako aj sťažovateľa na pojednávaní konanom 13. novembra 2014, keď bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd návrh navrhovateľa zamietol.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v namietanom konaní ako celok. Napriek tomu, že okresný súd vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, vykonával pojednávania, zabezpečoval dôkazy, na ktoré sa účastníci odvolávali, nariadil znalecké dokazovanie, v posudzovanej veci rozhodol takmer po 19 rokoch.

Ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v namietanom konaní z dôvodu celkového trvania tohto konania (takmer 19 rokov) došlo u sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu, zdôrazňujúc, že už predchádzajúcim nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 444/2011 z 22. februára 2012 bol okresnému súdu vyslovený príkaz konať vo veci bez zbytočných prietáhov, ktorý nebol dodržaný.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ tiež žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov [čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to, že v čase konania a rozhodovania ústavného súdu bolo napadnuté konanie na okresnom súde dosiaľ neprávoplatne skončené vyhlásením rozsudku vo veci, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať okresnému súdu konať vo veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 30 000 € odôvodňujúc ho nemajetkovou ujmom, ktorú utrpel v dôsledku neospravedliteľne dlhého konania okresného súdu, ako aj nárastom hroziacich úrokov z omeškania a trov právneho zastúpenia v jeho právnej veci.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení jeho výšky ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C 249/1996, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti považoval ústavný súd priznanie sumy 5 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nepredstavuje realizáciu práva priznaného čl. 46 ods. 3 ústavy, t. j. primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožňovať s odškodným, s náhradou či už za skutočnú škodu alebo za ušlý zisk. Ústavný súd preto nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľovi, ktorý bol vo veci namietaných porušení práv úspešný, vznikli trovy konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania a spísanie a podanie sťažnosti. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2014 patrí advokátovi odmena z výpočtového základu, ktorý je 804 €, t. j. 134 € a režijný paušál 8,04 €, teda spolu 142,08 €. Celková odmena advokátovi za právne zastúpenie pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) zvýšená o daň z pridanej hodnoty predstavuje sumu 340,90 €, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2014